

Szaktémánk történetéből...

szabo@hit.bme.hu

Az idei év továbbra is egyesületünk 60 éves fennállásának évfordulója jegyében telik. November 4-én volt a *Jubileumi Kongresszus*, érdekes történeti visszatekintésekkel és élvezetes szakmai előadásokkal, erről külön írásunkban adunk rövid beszámolót *Bartolits István* tollából. A jubileumi év alkalmából több tagtársunk készített szakmatörténeti jellegű cikket, amelyeknek szívesen adunk helyet a mostani számunkban.

Szerzőink közül *Dósa György* sajnos már nem érthette meg két cikkének megjelenését... Illő most, hogy néhány mondatban megemlékezzünk szaktémánk egyik „nagy öregjéről”.

Dósa György a BME Villamosmérnöki karán 1955-ben szerzett oklevelet, 1970-ben pedig rádió-műsorszóró és hírközlő szakmérnöki oklevelet. 1955-től a Posta Rádióműszaki Hivatalban kezdte szakmai pályafutását, amelyből később a Posta Rádió és Televízió Műszaki Igazgatóság Műszaki Osztálya lett, majd 1992-től az Antenna Hungária Rt.-nél dolgozott nyugdíjba vonulásáig a fejlesztés egyik vezetőjeként. Munkaterülete közép- és rövidhullámú műsorszóró, illetve hosszú- és rövidhullámú kommunikációs adóberendezések és antennarendszerek üzemeltetése, korszerűsítése, valamint új adóberendezések és antennarendszerek telepítése volt. 1962-től tagja Egyesületünknek, az utóbbi években a HTE Senior klubjának, 1996-ban HTE Ezüst Jelvény kitüntetést kapott. Szakcikkeit lapunkban eddig is olvashatta a szakmai közösség.

Most Dósa Györgynek a jubileumi év tiszteletére készített két cikkét adjuk közre, mindkettő ahhoz az időszakhoz, a műsorszórás fénykorához kapcsolódik, amikor a rövidhullámú sugárzás igen nagy jelentőséggel bírt. Az *„Irányított rövidhullámú antennarendszerek fejlődése”* című írás összefoglaló jelleggel ismerteti a dipólisíkból kialakított irányított antennarendszereket és a haladóhullámú antennákat, valamint a log-periodikus antennák jellemzőire is kitér. A *„Különböző teljesítményű rövidhullámú*

adóberendezések hűtőrendszerének fejlődése” című második cikk szintén ehhez az időszakhoz kapcsolódik. Amikor egyre nagyobb teljesítményű adóberendezésekre volt szükség, a nagyteljesítményű elektroncsöves adók hűtése kiemelten fontos fejlesztési területté vált. Az írás a hűtőrendszerek fejlődését foglalja össze a léghűtéstől kezdve a víz-hűtésen át az elgőzöltető hűtésig, néhány hazai példa említésével.

Mészáros Sándor, Gergely György és Ádám János „A hazai TV-képcső története” című visszatekintése a hazai híradástechnika történetének egyik nagyszerű fejezetéhez kapcsolódik, amikor is két kiváló csapat; a Távközlési Kutató Intézet és a Tungstam ME Fejlesztés szamos kitűnő szakembere dolgozott együtt, s munkájuknak köszönhetően jöhettek létre a hazai fejlesztésű és gyártású TV-képcsövek.

Az AM-műsorszórásban használt egyszerű modulációs mód nem tökéletes a teljesítményhatékonyság szempontjából. További célokra való kihasználására több kísérlet is zajlott a világban és hazánkban is. *Standeiszky István és Balla Éva „Különleges modulációs eljárások az AM-műsorszórásban”* című írása azokról a fejlesztésekről ad áttekintést, amelyek a '90-es években a Széchenyi István Főiskola és az Antenna Hungária Rt. közötti együttműködés keretében zajlottak.

„A 70 éves olajipari hírközlés történeti áttekintése” a tárgya *Halász Miklós* cikkének. Az írásban e történet legfontosabb állomásairól olvashatunk, kezdve azzal, amikor az első feltárásoktól a kőolajkincs gazdaságos elszállítására 1939-ben csővezeték épült, melynek mentén az olajipar saját kivitelezésében légvezetékes hírközlési összeköttetés létesült. A 90-es évek közepe az újabb állomás, amikor a MOLTELECOM digitális telefonhálózatot, X.25-alapú csomagkapcsolt adat- és távfelügyeleti rendszert épített ki és működtetett. Voltak közcélú távközlési szolgáltatási törekvések is, (PTN, majd PanTel), jelenleg pedig az iparág távközlési és adatkommunikációs igényeit outsourcing formában elégítik ki.

„103 éves lettem én” a címe *Horváth László* írásának a Puskás Tivadar Távközlési Technikum történetéről. A szaktémánkban méltán nagy hírű iskola megalakulása az 1906-os évre tehető, amikor Kolossváry Endre posta- és távírda-műszaki főigazgató elindított egy átképző tanfolyamot 30-32 fővel, a postán dolgozó műszerészek számára, ezt követte 1912-ben a már iskolarendszerű képzésre szakosodott Posta Műszerész Tanonciskola építése. Itt egészen 1950 februárjáig, az államosításig működött az iskola, majd egy évig Villamosipari Technikumként, ezt követően 1951-ben a Magyar Posta ismét tulajdonosa lett saját volt iskolájának, melyet immár a Villamosipari Technikum Távközlési Tagozatának neveztek el. Puskás Tivadar nevét 1953-ban vette fel. A második államosítás időszaka 1974-től 1994-ig tartott, amikor a Matáv visszavette 50 évre egykori bázisiskoláját. További támogatása azonban jövőre az eddigi töredékére fog csökkenni, így a jövő bizonytalanra vált. Bízunk benne, hogy egy újabb megújulás fog következni!

A történeti visszatekintésekhez a szerkesztő is igyekezett hozzájárulni az internet kialakulásáról írt, *„A jubiléum Internet: 40-25-20 évvel ezelőtt történt”* című cikkével. A világ idén emlékezik meg az Internet mint világhálózat elődjének, az ARPANET-nek a létrehozásáról 40 évvel ezelőtt, de a cikkből kiderül, hogy más, az internethez kapcsolódó korszakalkotó újdonságok, a TCP/IP protokoll és a web koncepciója is kerek évszámokkal ezelőtt jöttek létre.

Végül, de nem utolsósorban hadd hívjam fel Olvasóink figyelmét arra, hogy ebben a számunkban is folytatjuk cikksorozatunkat, amelyben érdekes ismereteket és tapasztalatokat adunk közre a HTE projektmenedzsmenttel foglalkozó szakosztálya elismert szakembereinek tollából. Ezúttal *Deák Csaba „Az innováció és a projektmenedzsment kapcsolata”* című cikkét közöljük.

Szabó Csaba Attila
főszerkesztő